USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Petra Mikeše a Jitky Zavřelové v právní věci žalobce: **D. D.**, zastoupený Mgr. et Mgr. Václavem Klepšem, advokátem se sídlem Baranova 1026/33, Praha 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 10. 2019, čj. OAM-804/ZA-ZA11-ZA22-2019, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 11. 2. 2021, čj. 52 Az 35/2019-65,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává.**

Odůvodnění:

[1] Žalovaný shora uvedeným rozhodnutím zamítl ve smyslu § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou. Toto rozhodnutí napadl žalobce žalobou u Krajského soudu v Praze. Namítal, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav věci a nepřihlédl ke všem relevantním skutečnostem. Napadené rozhodnutí je navíc nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a nezakládá se na skutečnostech plynoucích ze shromážděných podkladů. Žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu kvůli tomu, že mu dlouhodobě vyhrožuje a fyzicky jej napadá otec nezletilého chlapce, který byl vážně zraněn při autonehodě způsobené žalobcem. Tento muž je zároveň policistou a kvůli rvačce s ním strávil žalobce 28 dní ve vazbě pro podezření z napadení příslušníka státních orgánů. Žalobce se z toho důvodu obával obrátit na policii.

[2] Krajský soud žalobu nejprve zamítl rozsudkem ze dne 9. 3. 2020, čj. 52 Az 35/2019-19. Nejvyšší správní soud však tento rozsudek ke kasační stížnosti žalobce zrušil rozsudkem ze dne 27. 10. 2020, čj. 8 Azs 13/2020-63, neboť shledal, že rozsudek krajského soudu je nepřezkoumatelný, jelikož jeho odůvodnění se míjí s uplatněnými žalobními body. Závěry krajského soudu mířily k otázce naplnění azylově relevantních důvodů či možnosti udělení doplňkové ochrany, nezabývaly se však klíčovou podmínkou

aplikace § 16 odst. 2 zákona o azylu, tedy zda lze Gruzii v případě žalobce považovat za bezpečnou zemi původu.

[3] Po zrušení uvedeného rozsudku rozhodoval krajský soud o žalobě znovu a v záhlaví označeným rozsudkem ji opět zamítl. Z § 84 odst. 4 zákona o azylu ve spojení s § 2 bodem 7 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve znění účinném od 23. 3. 2019 (dále „prováděcí vyhláška") vyplývá, že ČR považuje Gruzii (s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie) za bezpečnou zemi původu. Z této domněnky vyplývá, že Gruzie je v řízení o udělení mezinárodní ochrany považována za bezpečnou zemi původu, pokud žadatel o mezinárodní ochranu neprokáže, že má vazbu na území Abcházie a Jižní Osetie anebo že v jeho případě jsou dány individuální důvody, kvůli nimž se (pro něj) o bezpečnou zemi původu nejedná. Jelikož žalobce žádné vazby na uvedené problematické regiony netvrdil, bylo na něm, aby tvrdil a prokázal, proč v jeho případě nelze Gruzii považovat za bezpečnou zemi původu. Žalobce však břemeno tvrzení ve správním řízení neunesl. Krajský soud neshledal, že by žalobci hrozila v zemi původu represe ze strany státních orgánů, a to mj. i proto, že žalobce sám plánuje odcestovat do Gruzie kvůli výměně dokladů a poté se vrátit do ČR. Za represi ze strany gruzínských orgánů veřejné moci nelze považovat ani namítaný osobní spor s policistou, jehož syna žalobce zranil. Z tvrzení žalobce totiž nevyplynulo, že by při svých výhružkách jednal vůči žalobci z titulu své funkce či této funkce jinak využíval. Zároveň žalobce netvrdil, že by gruzínská policie vůči němu zneužila své pravomoci či jej podrobila represi mimo rámec zákona. Ze zásahu policie při zmíněné rvačce (resp. zadržení žalobce na 28 dní) nelze automaticky dovozovat účelové „zaujetí" proti žalobci či státem provozované systémové násilí. Z tvrzení žalobce nelze dovodit, že délka jeho zadržení jakkoliv souvisela s tím, že otec zraněného chlapce je policista. Podle soudu jde toliko o pouhé naznačené a ničím nepodložené spekulace, že by mezi osobními výhružkami činěnými člověkem zaměstnaným u policie a mezi výkonem policejní pravomoci měla být dána příčinná souvislost. Žalobce se navíc kvůli řešení konfliktu s uvedeným policistou ani nepokusil na policii obrátit. Proto krajský soud dospěl k závěru, že žalobce nevyvrátil aplikaci domněnky ve smyslu § 16 odst. 2 zákona o azylu. Soud se neztotožnil ani s ostatními žalobními námitkami a naopak přisvědčil žalovanému, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu zjevně účelově s cílem vyhnout se povinnosti opustit území ČR.

[4] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále „stěžovatel") opět kasační stížnost. Nesouhlasí se závěrem, že netvrdil dostatečně relevantní okolnosti, z nichž by plynulo, proč v jeho případě není Gruzie bezpečnou zemí původu. Měl obavu z jednání pronásledovatele a zjevně nedůvěřoval orgánům veřejné správy, že by byly schopny mu poskytnout ochranu. Nikdy neuváděl, že by proti němu bylo v zemi původu organizováno mocenské spiknutí, nýbrž že jej pronásleduje osoba, která má možnost zneužít svých pravomocí a jejíž postavení stěžovateli znemožňuje efektivní obranu. Jeho záměr vycestovat do Gruzie kvůli výměně dokladů tedy nijak nedokládá, že by neprokázal, že Gruzie není v jeho případě bezpečnou zemí původu. Krajský soud založil napadený rozsudek na tom, že stěžovatel není pronásledován ze strany policie. Hrozba újmy nicméně v jeho případě může pramenit i ze strany nestátního subjektu, pokud mu není dána možnost domoci se ochrany proti takové hrozbě. Tuto skutečnost soud nereflektoval. Stěžovatel není schopen účinně jednat proti osobě v postavení policisty a není ani vyloučené, aby proti němu tato soukromá osoba zneužila veřejnou moc. Ani časová prodleva mezi rozhodnými skutečnostmi a podáním žádosti o mezinárodní ochranu sama

o sobě nemůže znevěrohodnit jeho tvrzení. Dále nelze bagatelizovat dostatečně konkrétní tvrzení, že vyhledávat ochranu u bezpečnostních složek státu by s ohledem na povolání pronásledovatele *„k ničemu nebylo“*. Tímto stěžovatel odkazoval na relevantní otázku nutnosti pokoušet se o vyčerpání vnitrostátních prostředků ochrany za situace, kdy existuje pochybnost o jejich efektivitě.

[5] Krajský soud dále zlehčuje zásadní skutečnost spočívající v zadržení stěžovatele po dobu 28 dní v reakci na rvačku s otcem zraněného chlapce (policistou). Zajištění v takové délce rozhodně nelze považovat za standardní, tím spíše, je-li Gruzie považována za bezpečnou zemi původu. Nekonkrétnost sdělených informací (resp. nedostatek zjištění skutkového stavu) nelze vytýkat pouze stěžovateli, jak činí soud, neboť žalovaný měl zjišťovat všechny relevantní informace. Jakkoliv se důkazní břemeno s ohledem na § 16 odst. 2 zákona o azylu posouvá na stranu stěžovatele, neleží výhradně na něm. Žalovaný není v tomto směru zbaven povinnosti zjištění skutečného stavu věci. Žalovaný neshromáždil v řízení o žádosti relevantní podklady pro vydání rozhodnutí a nedošlo k jejich dostatečnému vyhodnocení, přičemž krajský soud tyto nedostatky napadeným rozsudkem omlouvá. Ze zprávy *Human Rights Watch* z roku 2020 vyplývá, že v Gruzii schází nezávislý kontrolní mechanismus. Orgán kontrolující zneužití pravomoci policie, který v roce 2019 zahájil svou činnost, nenaplňuje podmínku nezávislosti. Stěžovatel v žalobě konkrétně namítal, že situace ohledně kontroly policistů v Gruzii je neuspokojivá. Pokud krajský soud uvedl, že ze jmenované zprávy vycházely i podklady shromážděné žalovaným, nereagoval na žalobní námitku stěžovatele spočívající v tom, že žalovaný nijak nereflektoval část této zprávy o nedostatečné efektivitě obrany proti příslušníkům represivních složek. V tomto směru krajský soud opomíjí, že právě skutečnostmi plynoucími z výše uvedené zprávy se stěžovatel snažil prokázat, že v jeho případě Gruzie bezpečnou zemí původu není. Z judikatury Nejvyššího správního soudu plyne, že pokud informace o zemi původu ukazují opodstatněnost nedůvěry vůči vnitrostátním orgánům, nelze po žadateli o mezinárodní ochranu požadovat, aby vyčerpal prostředky vnitrostátní ochrany v zemi původu. V případě zjišťování účinnosti a dostupnosti ochrany je třeba zkoumat nejen obecnou situaci v zemi původu, ale také případný podíl státu na pronásledování či vážné újmě. Těmto požadavkům žalovaný ani krajský soud nedostáli, neboť se nevěnovali skutečnostem, které zdůvodňují stěžovatelovu nedůvěru. Přijatelnost kasační stížnosti v dané věci podle stěžovatele vyplývá z potřeby vymezení nároků „tvrzení“ žadatele o mezinárodní ochranu v kontextu § 16 odst. 2 zákona o azylu, tedy tvrzení o nebezpečnosti země původu v individuálním případě. Krajský soud se svým postupem dopustil pochybení, které může mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

[6] Žalovaný ke kasační stížnosti uvedl, že nadále trvá na správnosti a zákonnosti jím vydaného rozhodnutí o zamítnutí žádosti stěžovatele jako zjevně nedůvodné.

[7] Nejvyšší správní soud předesílá, že byť se v dané věci jedná o kasační stížnost opakovanou, jde s ohledem na důvody předchozího (zrušujícího) rozhodnutí zdejšího soudu v dané věci o kasační stížnost přípustnou (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 22. 3. 2011, čj. 1 As 79/2009-165. Proto soud dále přistoupil ke zkoumání přijatelnosti kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. Zabýval se tedy tím, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. K podrobnějšímu vymezení institutu

přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany (azylu) lze pro stručnost odkázat na usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39 (č. 933/2006 Sb. NSS).

[8] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[9] Nejvyšší správní soud úvodem připomíná, že žalovaný žalobou napadeným rozhodnutí nerozhodoval věcně o (ne)udělení mezinárodní ochrany, nýbrž stěžovatelovu žádost zamítl jako zjevně nedůvodnou s tím, že Gruzie je považována za bezpečnou zemi původu (§ 16 odst. 2 zákona o azylu ve spojení s § 2 bodem 7 prováděcí vyhlášky) a stěžovatel nedostatečně tvrdil a doložil, že v jeho individuálním případě by tomu tak nebylo. Jak již konstatoval krajský soud, z judikatury NSS vyplývá, že Gruzie představuje zemi, v níž je ochrana jejích státních příslušníků zajištěna dostatečně (srov. např. usnesení ze dne 30. 9. 2020, čj. 9 Azs 185/2020-30, anebo další rozhodnutí citovaná krajským soudem). Tomu ostatně odpovídá i zařazení Gruzie na seznam bezpečných zemí původu. V usnesení ze dne 15. 2. 2021, čj. 4 Azs 325/2020-29, pak NSS v návaznosti na svá dřívější rozhodnutí konstatoval, že *„pokud se udělení mezinárodní ochrany domáhá žadatel ze země patřící mezi tzv. bezpečné země původu, je jeho úkolem přesvědčit žalovaného, že jeho žádost nelze zamítnout podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, ale že jeho mimořádný azylový příběh odůvodňuje věcné posouzení jeho žádosti podle § 12 až § 14b zákona o azylu.“* Bylo tedy na stěžovateli, aby uvedl natolik přesvědčivá individuální tvrzení podložená důkazy, pro něž by bylo namístě jeho azylovou žádost meritorně projednat. Krajský soud v nyní napadeném rozsudku jasně vymezil, v jakém směru stěžovatel břemeno tvrzení a důkazní neunesl.

[10] K argumentaci stěžovatele uplatněné v kasační stížnosti zdejší soud uvádí, že Gruzie by v případě stěžovatele nepředstavovala bezpečnou zemi ve výše uvedeném smyslu tehdy, pokud 1) by pocházel z Abcházie nebo Jižní Osetie, 2) by mu hrozilo nebezpečí přímo ze strany státních orgánů, anebo 3) by mu nebezpečí hrozilo ze strany jakéhokoliv jiného subjektu a stěžovatel by nebyl schopen v zemi původu nalézt možnost ochrany, ať již z důvodu neschopnosti státu takovou ochranu poskytnout anebo pro její odepření. Naplnění druhé anebo třetí podmínky musí být zároveň individuální ve vztahu k osobě stěžovatele a důvody vztahující se k jemu hrozící újmě musí být dostatečně závažné (k tomu srov. čl. 36 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, z níž čl. 16 odst. 2 zákona o azylu vychází). Naplnění první podmínky stěžovatel nenamítá, v případě druhé podmínky stěžovatel sám výslovně uvádí, že systematická represe vůči němu v zemi původu vedena není (čímž obhajuje i svou případnou cestu do Gruzie za účelem výměny dokladů). Spornou je podmínka třetí, tedy zdali je země původu schopna a ochotna stěžovateli poskytnout ochranu před pronásledováním ze strany jiného než státního subjektu. Stěžovatel v tomto ohledu argumentuje tím, že policista, s nímž má osobní spor kvůli zranění jeho syna, může zneužít svých pravomocí vůči stěžovateli a s ohledem na jeho příslušnost k policejnímu orgánu se stěžovatel nebude schopen domoci ochrany a nápravy.

[11] Nejvyšší správní soud se otázkou pronásledování soukromými osobami ve své judikatuře zabýval již opakovaně. V rozsudku ze dne 10. 3. 2004, čj. 3 Azs 22/2004-48, uvedl, že vyhrožování ze strany soukromé osoby není bez dalšího důvodem pro udělení azylu (srov. např. též rozsudky ze dne 18. 12. 2003, čj. 4 Azs 38/2003-36, ze dne 27. 8. 2003, čj. 4 Azs 7/2003-60, nebo obdobně též rozsudek ze dne 18. 12. 2003, čj. 6 Azs 45/2003-49).

Z ustálené judikatury zároveň vyplývá, že *„za pronásledování se považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním*“ (srov. rozsudek ze dne 30. 6. 2005, čj. 4 Azs 440/2004-53). U soukromých osob jako původců pronásledování je tedy třeba posuzovat, zdali byly státní orgány záměrně nečinné anebo neschopné poskytovat před původci pronásledování ochranu (srov. rozsudky ze dne 22. 12. 2005, čj. 6 Azs 479/2004-41, ze dne 14. 6. 2007, čj. 9 Azs 49/2007-68, anebo ze dne 31. 10. 2008, čj. 5 Azs 50/2008-62). Nejvyšší správní soud výše uvedené dále rozvedl v rozsudku ze dne 31. 7. 2008, čj. 7 Azs 43/2008-47, v němž uvedl, že případná nižší efektivita takové ochrany v konkrétních podmínkách té které země nečiní z takového ohrožení „pronásledování“ ve smyslu azylově relevantních důvodů.

[12] Byť bylo předmětem rozhodnutí žalovaného v nynější věci zamítnutí žádosti ve smyslu § 16 odst. 2 zákona o azylu, nikoliv věcné projednání azylové žádosti stěžovatele, uvedené závěry plynoucí z citované judikatury zdejšího soudu jsou i v této věci použitelné. Stěžovateli hrozí újma ze strany soukromé osoby, s níž má osobní konflikt, přičemž není bez dalšího rozhodné, že je tato osoba zároveň policistou. Krajský soud v napadeném rozsudku vysvětlil, proč i přes svou příslušnost k policejnímu sboru vystupoval otec zraněného chlapce ve vztahu ke stěžovateli v roli soukromé osoby. Tento závěr stěžovatel v kasační stížnosti nerozporuje. Poukazuje pouze na to, že se vyhrožování a napadení vůči němu daný muž dopouštěl proto, že si byl vědom své nedotknutelnosti plynoucí z jeho funkce. Stěžovatel opakovaně uvedl, že se v zemi původu o řešení pronásledování ze strany soukromé osoby prostřednictvím státních orgánů ani nepokusil, tedy se neobrátil na policii s žádostí o pomoc anebo na nadřízené policejní složky. Svůj postup vysvětlil tak, že by se tím nic nevyřešilo, přičemž v tomto směru poukázal na nedostatky gruzínského systému kontroly bezpečnostních sborů plynoucí z podkladů zjištěných ve správním řízení. Přestože lze takové úvaze do jisté míry rozumět, stěžovatelova skepse vůči neschopnosti gruzínských státních orgánů zjednat nápravu je pouze hypotetická. Ve vztahu ke Gruzii již NSS v usnesení ze dne 31. 5. 2018, čj. 7 Azs 90/2018-44, mimo jiné uzavřel, že *„v zemi funguje možnost uplatnění práv občana na různých úrovních, vč. odvolání a přezkumu. Je možné se reálně domáhat prověření postupů policie, v zemi má rovněž poměrně silné postavení veřejný ochránce práv.*“ Pouhá skutečnost, že stěžovatel prostředek ochrany v zemi původu nepovažoval za účinný, neznamená, že účinným nebyl. Ani argumentace stěžovatele týkající se závěrů zprávy o neexistenci dostatečné kontroly nad výkonem policejních orgánů v Gruzii nemůže s ohledem na výše citované závěry judikatury nahradit skutečnost, že stěžovatel na jakýkoliv formální postup zcela rezignoval. Ani v tomto směru navíc stěžovatel neuvedl ryze individuální důvody, které by podmínkám § 16 odst. 2 zákona o azylu odpovídaly. Daný okruh kasační argumentace stěžovatele tudíž přijatelnost kasační stížnosti nezakládá, neboť okolnosti dané věci nijak nevybočují z požadavků popsaných ve výše citované judikatuře, s nimiž jsou závěry žalovaného i krajského soudu plně v souladu.

[13] Nejvyšší správní soud nepopírá, že v případě stěžovatele určitá hrozba ze strany otce zraněného syna (policisty) hypoteticky existovat může, shledání nenaplnění podmínek podle § 16 odst. 2 zákona o azylu však vyžaduje určitou intenzitu, a především ze skutečností popisovaných stěžovatelem neplyne jasné zneužití veřejných pravomocí

uvedeného policisty anebo kteréhokoliv jiného příslušníka gruzínských bezpečnostních sborů vůči stěžovateli z důvodu zmiňovaného sporu. I ve vztahu k zadržení v délce 28 dní stěžovatel argumentuje pouze její „nestandardní“ délkou, z jeho tvrzení (natož pak jím předložených důkazů) však není nikterak zjevné, že by se jednalo o úmyslné a šikanózní jednání ze strany policie v příčinné souvislosti s postavením otce zraněného chlapce (s nímž měl stěžovatel fyzický konflikt předcházející jeho zadržení) ve funkci policisty.

[14] Závěrem lze podotknout, že sám stěžovatel v průběhu správního řízení uvedl, že do ČR vycestoval proto, aby deeskaloval konflikt s otcem chlapce, který byl zraněn při autonehodě způsobené stěžovatelem. V ČR začal pracovat bez pobytového oprávnění, kvůli čemuž mu bylo následně rozhodnuto o jeho správní vyhoštění. Následně, tedy dva měsíce od přicestování, požádal o udělení mezinárodní ochrany, k čemuž sám uvedl, že žádost o azyl podal v návaznosti na uložení výjezdního příkazu, přičemž zde chtěl legalizovat svůj pobyt a pracovat zde. Ani tyto okolnosti tedy nesvědčí tomu, že by v případě stěžovatele byla dána přijatelnost kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud tedy na základě výše uvedeného dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji podle § 104a s. ř. s. odmítl.

[15] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. bod 53 usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, čj. 8 As 287/2020-33, a bod 18 usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28). Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti svědčilo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 27. července 2021

Milan Podhrázký
předseda senátu